

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

(Published by Cactus - friends Society of Slovenia)

DECEMBER 1986, JANUAR, FEBRUAR 1987

V S E B I N A (C O N T E N T S) :

Obvestila društva	1
Cleistocactus strausii - Igor Erbežnik	4
Lepo cvetoče tilandzije (I. del) - Josip Kunej	5
Mamillaria matudae - Drago Greguričević	8
Kaktusi gospe Marge Leue - Izet Tamburić	9
Pregled tujih strokovnih časopisov in literature - Josip Kunej	10

O B V E S T I L A D R U Š T V A

Sestanki društva bodo :

12. DECEMBRA - od 17. ure dalje pri Slamiču

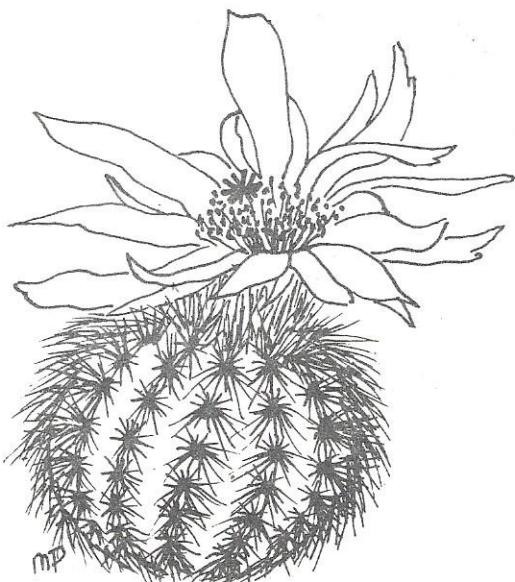
1. Slavnostno novoletno srečanje
2. Srečolov (različni dobitki) - vodi tov. Igl
3. Večerja
4. Licitacija (kaktusi) - vodi tov. Oman

9. JANUAR - ob 17. uri

1. Aktualne zadeve
2. Predavanje: tov. Jerin - Vse o setvi kaktusov
3. Diapositivi - tov. Bedenk
4. Razno (semena, lončki, zemlja za setev itd.)

13. FEBRUAR - ob 17. uri

1. Aktualne zadeve (spomladanski izlet)
2. Predavanje: tov. Kunej - O kserofitih na splošno
3. Diapositivi - tov. Jerin
4. Razno (semena, zemlja, pesek itd.)

Echinocactus coespiotus

Naslovna stran: - cover picture

Foto: Peter Jerin

Risbe: Marija Prelec - drawer

Dopisi:

Naslov na ovitku biltena !

V PETEK, DNE 17. DECEMBRA OD 17. URE DALJE BO PRI SLAMIČU

NAŠE SILVESTROVANJE

Kot vsako leto bo tudi letos naše redno srečanje v decembru pri Slamiču, v kmečki sobi (Gostinsko podjetje Slavija, Restavracija Slavija, Ljubljana, Gospovska 6, telefon: 310 - 970).

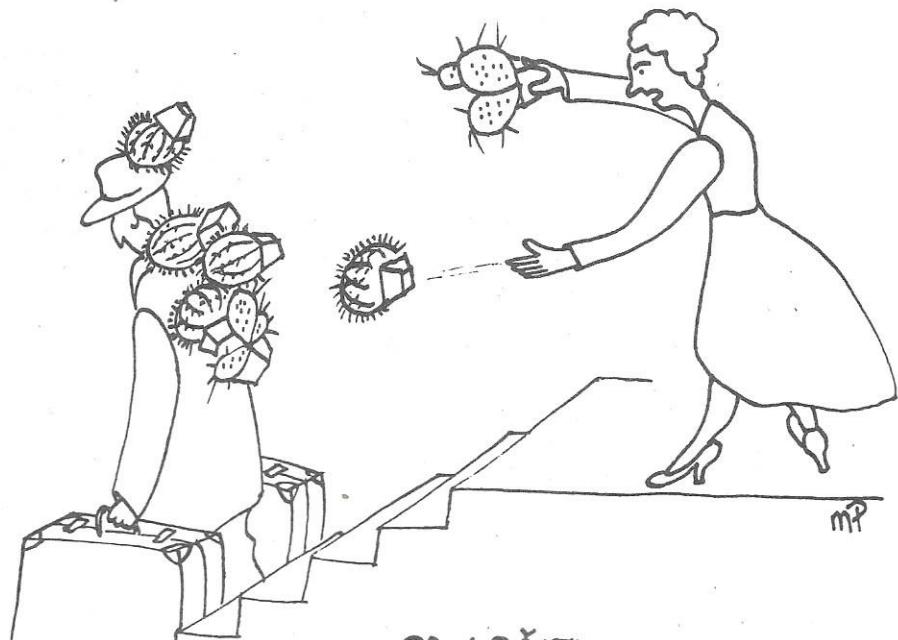
Lansko srečanje je bilo izredno dobro obiskano, saj se ga je udeležilo kar 54 članov. Upamo, da bo tudi letos tako. Večerja bo zelo poceni. Tudi letos pozivamo člane, naj v čim večjem številu prinesejo darila za srečolov, večji zbiralci pa naj ne pozabijo na kaktuse. Čim več kaktusov ! Letos bomo mize v kmečki sobi postavili tako, da se boste lahko neovirano sprehajali okoli in pokramljali med seboj.

Vsak nov član bo dobil na srečanju brezplačno kaktus in značko in še posebno presenečenje. Prav vsak udeleženec pa bo dobil brezplačno letošnjo društveno značko.

OBVESTILO

Na oktoberskem sestanku je prevzela tajniške posle tov. Milena Oblak. Za to odločitev smo ji iskreno hvaležni. Dosedanji tajnici tov. Andreji Potokar se za dosedanje delo zahvaljujemo.

DPKS

OB LOČITVI :
"PA ŠE TE SVOJE KAKTUSE ODNEŠI!"

DRAGI ČLANI DRUŠTVA

Naj ob koncu leta in ob 17. letu delovanja društva povem nekaj besed.

Veseli me, da smo eno redkih društev v Sloveniji in Jugoslaviji, ki tako aktivno deluje že toliko let. Nekateri člani so skupaj že od začetka društva in prav ti so še vedno njegovi nosilci. Izdajamo bilten že 16 let, izdali smo že dva koledarja s kaktusi, veliko število značk s kaktusi, kupili smo z leti zbirkko knjig, ki so na voljo članom, organizirali smo veliko izletov po domovini in tujini, predvajali na tisoče diapositivov, imeli veliko kvalitetnih predavanj, organizirali razstave in uveljavili ime društva v domovini in tujini. Pridobili smo člane iz vseh republik v organizirano celoto, nekateri člani so dosegli pri raziskovanju kaktusov zavidljive uspehe ...

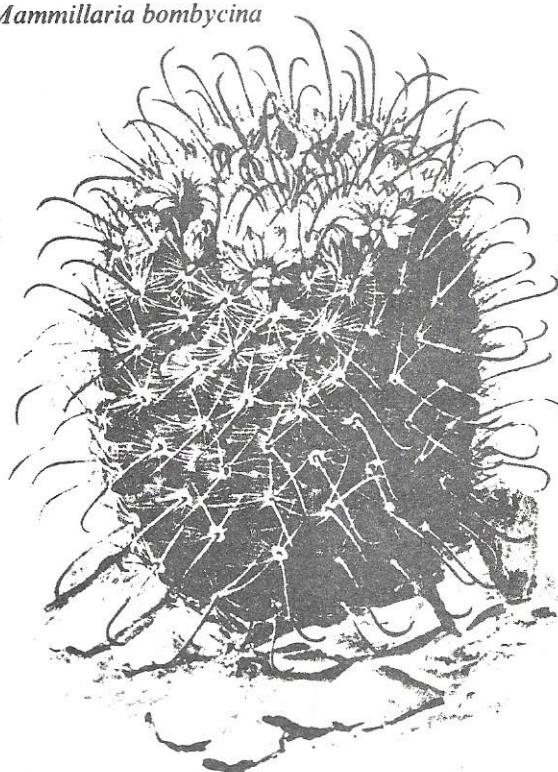
Čaka pa nas še veliko - najvažnejši cilj je izdaja svoje knjige o kaktusih. Ta cilj moramo doseči v naslednjih letih.

Želim, da bi člani bolj sodelovali v biltenu s članki in spodbudami. Vsem članom pa, ki ne bodo osebno prišli na decembrsko srečanje, želim

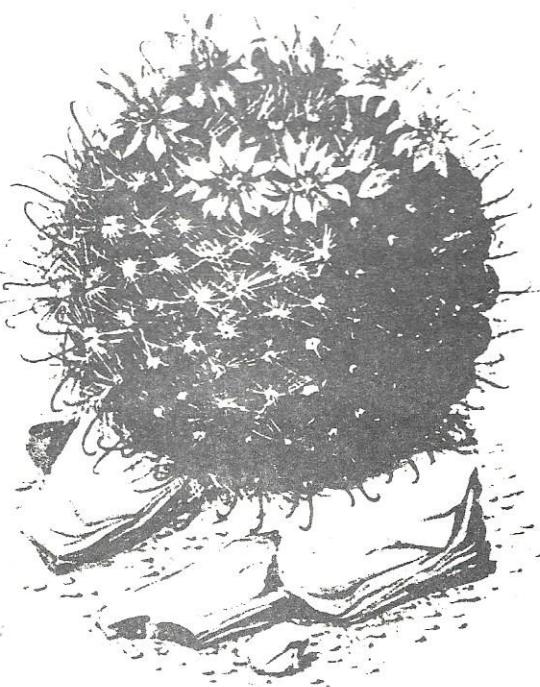
SREČNO IN USPEŠNO LETO 1987 !

Predsednik Peter Jerin

Mammillaria bombycina

Mammillaria erythrosperma

CLEISTOCACTUS STRAUSII (HEESE) BACKBG.

Med približno petdesetimi vrstami tega rodu je tudi nekaj vrst, ki se posebno odlikujejo z bogatim cvetenjem. Med te vrste spada tudi Cleistocactus strausii, ki je obdan, kot vsi predstavniki južnoameriških stopičastih kaktej, z množico ščetin na vsaki areoli tudi do 40. Zato jih je veličastno gledati v njihovi domovini Boliviji, kako štrlico pod nebo kakor srebrne sveče. Tako se tudi imenujejo v številnih evropskih jezikih.

foto : Janez Pogačnik

Kot vsi Cleistocactusi nam tudi strausii prinaša značilne zaprte cvetove vinsko rdeče barve, poraščene z rdečimi dlačicami, katerih konice so obrnjene navzdol, kot se to razločno vidi na naši barvni fotografiji. Telo ima sveže zeleno barvo, razdeljeno je na 25 reber v premeru do 8 cm in višini nad dva metra. To vrsto so našli in opisali leta 1907.

Kdor ga želi gojiti, mora vedeti, da zahteva ta kaktus veliko sonca, svežega zraka, močno mineralno zemljo, primerno široko posodo in dosti vlage. Tudi čez zimo mu moramo občasno vlažiti zemljo. Idealne temperature za prezimovanje so izmed 10 - 15° C. Zelo lepa in privlačna je njihova mladostna oblika do višine cca 50 cm. Takšen nas lahko nekaj let razveseljuje tudi na okenski polici.

Igor Erbežnik

LEPO CVETOČE TILANDZIJE

Skupina tilandzij spada v veliko družino bromelijevk ali ananasovk. Poleg tilandzij spadajo sem še pitkairnije in bromelije. Skupina pitkairnij šteje 12 rodov, od teh se v okrasne namene goji samo dikija. Skupina tilandzij ima le 5 rodov, za gojitelje pa so zanimivi samo trije in to so guzmanije, tilandzije in vriezeje. Skupina ananasovk je najštevilčnejša, saj ima kar 26 rodov, od katerih nekatere vzgajajo v prehrambene, nekatere pa v okrasne namene. Mi se bomo zadržali samo na nekaterih vrstah roda tilandzij in se seznanili z bogato in lepo cvetočimi vrstami, ki so prikladne tudi za začetnike, ki z njimi želijo popestriti svoje zbirke kaknej in ostalih sočnic. Da bi tale kratki pregled bil čim boljši, bodo posamezne vrste razvrščene na temelju osnovne barve cvetov, ki se v splošnem delijo na modro, rumeno, rdeče in belo cvetoče vrste.

I. TILANDZIJE Z MODRIMI CVETOVI

Kot najodpornejše so se pri gojenju izkazale vrste *T. aeranthos*, *T. bergeri* in *T. tenuifolia*. To so v splošnem nezahtevne vrste, ki zelo rade cveto.

← *Tilandzija aeranthos* je doma na širokem področju Brazilije, Urugvaja, Paragvaja in Argentine. Največ raste po skalovju pa tudi epifitno na drevju, kjer včasih naredi prav velike kolonije. Listi imajo ozko trikotno obliko, so sivo zelene barve, postavljeni v večjih vrstah na stebelca, dolga do 25 cm. Njeno socvetje visi v loku, včasih pa je tudi pokončno. Ovršni listi so purpurno rdeče barve, medtem ko so sami cvetovi temno modre barve.

T. bergeri raste v Argentini in je po obliki podobna prej imenovani. Ima pokončno socvetje, ovršni listi so zeleni, včasih tudi svetlo modri z nekoliko spiralno zavihanimi robovi.

T. tenuifolia je razširjena na obširnem področju Venezuela do severne Argentine. Po obliku je podobna prejšnjim, leda ima še ožje liste. Ovršni listi so rožnate do rdeče barve, medtem ko so sami cvetovi včasih modre, včasih pa bele barve.

T. stricta je zelo varijabilna vrsta s krasnimi cvetovi. Raste prav tako na področju severnega in srednjega dela Južne Amerike. Telo ima razvito v obliku rozete z majhnim stebelcem. Lahko se tudi razrašča in dela prikupne blazinice. Ovršni listi socvetja so karmin barve, včasih tudi beli, sami cvetovi pa so modri. Zaradi bogatega cvetenja je ponos vsake zbirke.

T. ionantha je razprostranjena od Mehike do Gvatemale in Nikaragve. Po obliku pa se znatno razlikuje od dosedaj imenovanih. Tudi ona se razrašča v velike blazinice, ima pa krajše zaostrene liste, ki so bolj ali manj posuti s srebrno belimi luskinami. V času cvetenja se notranji rozetni listi obarvajo žarko rdeče, medtem ko je cvetno grlo vijoličasto modre barve. Tudi ta vrsta je v pogledu velikosti zelo različna.

T. mallemontii raste v Braziliji epifitno v gostih kolonijah po drevju. Razrašča se s tenkimi stebelci, na katerih se nahajajo tenki, do 11 cm dolgi listi, posuti s srebrno sivimi luskami. Na 10 cm dolgem cvetnem steblu se nahajajo dva do širje veliki temno modri cvetovi.

T. bandensis je razširjena od Brazilije do Argentine. Po obliku je podobna prej imenovani, nima pa tako dolgega stebelca, pa tudi listi so malo krajši. Cvetni listi dosežejo 1,5 cm, so modre barve, sam cvet pa se odpre zelo na široko, kar je prava redkost v tem rodu.

sivimi luskami. Socvetje se sestoji iz 5 do 10 sploščenih klasov. Izmed dvovrstnih opekasto postavljenih ovršnih listov se pojavljajo do 2,4 cm dolgi beli cvetovi.

T. lorentziana je razprostranjena od Brazilije čez Bolivijo in Paragvaj do Argentine. Skupaj s socvetjem doseže 40 do 50 cm v višino. Ovršni listi so zelene do rdeče barve, medtem ko so cvetovi bele, včasih pa tudi modre barve, veliki cca 3,5 cm in imajo ploske vrhove.

← **T. meridionalis** je vrsta izrazito rozetaste oblike z visečim socvetjem. Njena domovina je Brazilija, Paragvaj in Argentina. Premer rozete je samo 10 cm, njeni listi so posuti s srebrno sivimi luskami. Ovršni listi 4 do 5 cm dolgih cvetov so rožnate barve in v številnih vrstah postavljeni okoli socvetja vretenaste oblike.

T. Xiphoides je edina med belimi vrstami, ki se odlikuje z največjimi cvetovi. Njen areal se razprostira čez Argentino preko Paragvaja do Bolivije. Trdi, s sivimi luskami posuti listi so ohlapno razvrščeni in pogosto zasukani v eno smer. Kratko in široko meču podobno socvetje je sestavljeno iz šestih delov. Ovršni listi so zelen-kaste do slavnato rumene barve. Cvetovi so dolgi do 8 cm in zelo dehtijo. Venčni listi so dolgi do 2,5 cm in do 1,5 cm široki, z nazobčanim in nakodranim robom.

Literatura :

1. Werner Rauh: Die Tillandsioideen
2. Slavko Zgonec: Ananasovke
3. Herbert Lehmann: Empfehlenswerte Tillandsien für den Anfänger

Kunej Josip

(se nadaljuje)

MAMMILLARIA MATUDE BRAVO

Prvi opis te zanimive bradavičarice, ki skoraj da ne manjka v nobeni zbirki, je napisala Helio Bravo in ga objavila v Cact. Succ.J. Brit. 1956. leta.

Njeno telo raste posamično, včasih se pa tudi razrašča iz baze. Ima valjasto obliko s 3 do 5 cm v premeru, v višino pa zraste od 10 do 20 cm. Bradavice so kratke in stožčaste oblike z elipsastimi areolami, ki so v mladosti poraščene z volno, aksile so gole. Ima 18 do 20 robnih bodic, dolgih 2 do 3 mm izmed katerih je spodnja daljša. Po navadi ima eno srednjo močnejšo in ostro bodico, dolgo 4 do 5 mm, katere barva se spreminja od rdečkaste do rjave. Cvetovi imajo lijakasto obliko, dolgi so do 12 mm, zunanjti cvetni listi so rjavo purpurne barve, medtem ko so notranji svetlordeče barve. Plod je 12 mm dolg, je zeleno rdečkaste barve, seme pa je svetlo rjavo.

Njeno nahajališče je v Mehiki, Michoacan in Guerrero, na višini 700 metrov, našli pa so jo tudi na višinah 1050 do 1500 metrov.

Za gojitev je enostavna, zelo rada cveti, lahko že tretje leto, ko doseže višino cca 5 cm.

Drago Greguričević

Foto: P. Jerin

FILOKAKTUSI GOSPE MARGE LEUE

Letos sredi avgusta sem obiskal gospo Marge Leue v Haunetalu, vzhodno od Fulde v Zahodni Nemčiji, 20 km od meje z Vzhodno Nemčijo.

Gospa Leue goji kaktuse in to izkjučno iz Kalifornije. Specializirala se je za epifilume. Sprva me je to malo razočaralo, a sem se hitro potolažil, ko sem videl, da goji tudi druge vrste kaktusov. Ko sem dalj časa opazoval njene epifilume in videl široko paleto barv cvetov, so me navdušili. Znanih je cca 7000 vrst teh rastlin z lepimi, pisanimi cvetovi, od katerih dosežejo nekateri 37 cm v premeru. Gospa Marge jih ima 400 vrst.

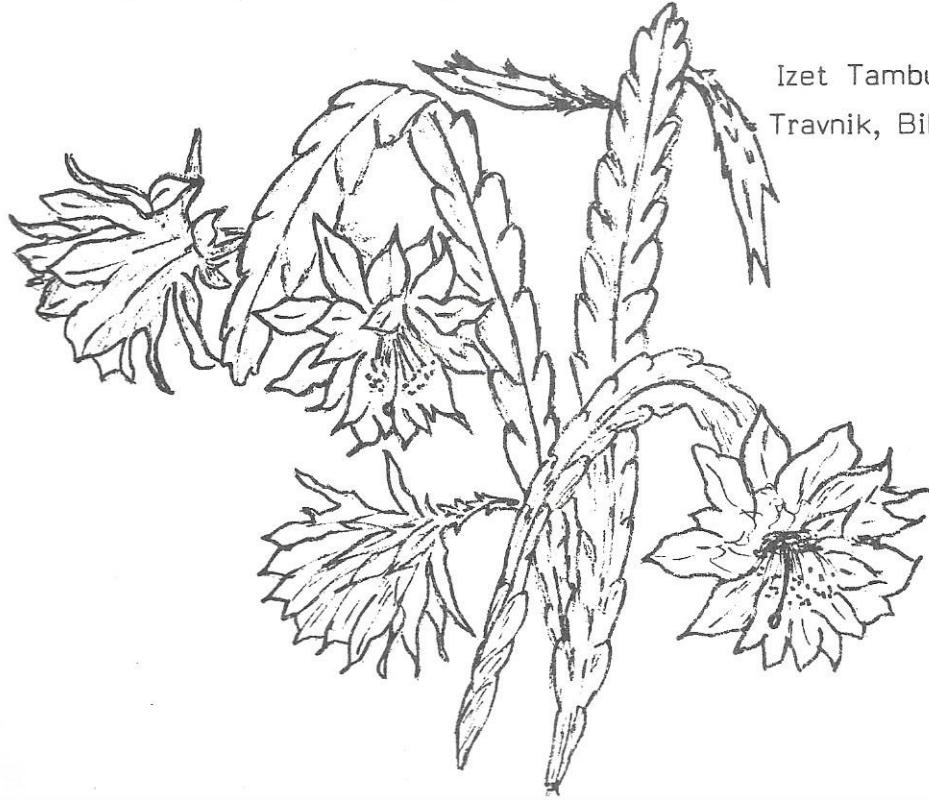
Ker zavzemajo epifilne kakteje zelo veliko prostora, je družina Leue rešila ta problem tako, da so predelali bivše ovčje staje v steklenike. Gospa Leue izdaja občasno informativni bilten oziroma katalog, s katerim informira vse kupce in ljubitelje epifilnih kaktej.

Gospa Leue je začela z zbiranjem epifilov pred 13 leti, pri čemer ji je pomagal njen mož, posebno pri elektronski aparaturi know - how sistema, ki preko telefona in kompjuterja sprejema naročila in jih spreminja v pismeno obliko naročil.

Obisk te enkratne zbirke epifilov in drugih kaktusov sem izkoristil za nakup nekaj matukan in malacocarpusov, s katerimi sem obogatil svojo zbirko.

Steklenike čuvajo štirje bernardinci, ki ti naženejo strah v kosti. Vendar pa lahko kdorkoli, ki bi ga zanimali epifili in tudi druge vrste kaktusov, dobi cenik in katalog z informacijami na naslovu:

Marga Leue, "Ilmesmühll", 6419 Haunetal, B.R.Deutschland.

Izet Tamburić
Travnik, BiH

PREGLED TUJIH STROKOVNIH ČASOPISOV IN LITERATURE

INFORMATIONSBRIEF 1983 der Zentralen Arbeitsgemeinschaft Mammillarien DDR. Ta specializirani časopis, ki je izhajal sedem let kot periodika 4 krat letno, je v tem letu izšel prvikrat kot letnik v enem zvezku, po številu strani in slik morda bogatejši kot doslej vse številke skupaj.

Barvna slika na ovitku predstavlja mamilarijo matudae s kratkim opisom na prvi strani. Sledijo "portreti" *M. longimamma* od J. Ettelt in *M. microhelia* od B. Hoffmanna. O *M. columbiani* nas z nahajališča v Kolumbiji obvešča T. Linzen. O taksonomskih problemih, ki zadevajo družino Escobaria na straneh 6 do 12 obširno govorji Bernd Böger. Na straneh 13 do 16 najdemo zanimiv članek "Lepidocoryphantha kot vezni član med Ferocactusom in Coryphantha", ki ga je dokumertirano napisal Bernd Hoffmann. Na straneh 17 do 35 Harold Topel nadaljuje serijo o "Oblikovnem krogu malocvetnih kljukičasto zavitih bradavičaric". Na straneh 35 do 36 H. Topel predstavlja mamilarijo anniana kot novi vezni člen malocvetno kljukičasto bodičastih mamilarij. Sledi nekaj informativnih kratkih novih opisov vrst iz družin Escobaria in Coryphantha, ki nam jih podaja B. Böger. O gojitvenih problemih kaknej v hidroponiki razmišlja na straneh 38 do 40 Peter Mansfeld. Sledi koristna informacija o načinu prezimitve sejancev, ki nam jo na strani 41 do 42 posreduje Heinz Hundrup. Na straneh 42 do 44 zasledimo "probleme, vprašanja, razmišljjanja in odgovore" na temo samoplodnosti in monstroznosti. H. Topel nam na straneh 45 do 47 objavlja koledar cvetenja večine znanih vrst mamilarij. Na straneh 49 do 50 se nahaja register vrst, omenjenih v tej številki. V sredini zvezka pa je na osmih straneh boljšega papirja 22 črnobelih fotografij večine obravnavanih mamilarij.

INFORMATIONSBRIEF 1984 prav tako samo na nekoliko povečanem obsegu prinaša na straneh 2 do 9 "potrete" mamilarij: pectinifera, neopalmeri, albicoma in napina, ki so jih predstavili M. Commichau in T. Linzen, medtem ko nas H. Heinemann seznanja z *M. solisioides* rumeno cvetočo predstavnico reda Pectiniferae. O taksonomskih problemih in pomenu semen za taksonomska raziskovanja posreduje B. Hoffmann na straneh 11 do 25. Sedaj že pokojni Harald Topel nadaljuje serijo "O oblikovnem krogu malocvetnih kljukičastih bodičaric na straneh 25 do 41.

Na strani 41 zasledimo članek B. Hofmanna: Dodatek mojemu članku *Lepido-coryphantha* kot vezni člen med *ferocactusom* in *Coryphantho*. Na straneh 42 do 44 Renate Fischer predstavlja Hidrokulturo pri kaktusih, a na straneh 44 do 46 prav tako piše o hidrokulturi Rolf Münch.

Sledijo "Kurioziteti" med mamilarijami in to nenormalna cvetnost pri *M. spec.* "Jan Šuba" in članek "Nenavadno hitra rastnost sejancev *M. guelzowiana*. S problemi, vprašanji, razmišljjanji in odgovori na straneh 47 do 54 se bavijo naslednji članki: Še enkrat o temi na samoplodnost, Kdo je avtor mamilarije brandegeei, Moji ljubljenci in o položaju imen. Sledi poglavje poročil iz društev, v katerih B. Hofmann poroča z osmega sestanka priateljev mamilarij DDR-a in kot po navadi na straneh 66 do 68 najdemo seznam obravnavanih vrst. V sredini zvezka na osmih straneh boljšega papirja najdemo fotografije v črno beli in barvni tehniki večine obravnavanih vrst.

INFORMATIONSBRIEF - SONDERHEFT 1985 der Zentralen Arbeitgemeinschaft Mammillaria des Kulturbundes der DDR.

Ta številka je izšla kot jubilejna ob desetletnici njegovega izhajanja. Kot je že rečeno je do konca 1982. leta izhajal kot periodika s štirimi številkami letno, medtem ko je 1983. leta izšel kot letnik s povečanim številom strani ter bogato prilogo barvnih fotografij, kot nam tudi ta številka prinaša vrsto zelo zanimivih člankov.

V uvodu nam govori o desetletnjem delu, napredovanjih in padcih društva. Spremberg (str. 2) predstavlja zbirkzo Hansel. Na straneh 4 do 8 sledijo portreti mamilarij humboldtii, *M. fuscohamata*, *M. deherdtiana* in *M. klissingiana*, ki so jih napisali izredni poznavalci te družine M. Commichau in T. Linzen. O taksonomskeh problemih (str. 9 do 25) razpravljamjo T. Linzen: Ehrenberg in njegovih 40 mamilarij iz Meksika, H. Dittberner: Pri pombe na novo razdelitev mamilarij D. Hunt-a in B. Hofmann: *Mammillaria lanata* in *M. albilanata*. O opažanjih in izkušnjah pri gojenju kakor tudi o vrstah, ki jih priporočajo na straneh 26 do 33 pišejo P. Mansfeld: Veselje s cvetočimi mamilarijami, H.J. Vpight: Prve izkušnje z mamilario anniano, T. Linzen: *Mammillaria anniana* novo odkritje, in T. Linzen nam iz stare literature odkriva mamilario humboldtii. V poglavju o novih mamilarijah na straneh 34 do 43 so nam izčrpno predstavljene *M. hernandezii*, *M. rekoi* var. *aureispina*, *M. rekoi* var. *leptacantha*, *M. hubertmüllerii* in *M. limonensis*. Sledi poglavje o posebnostih pri naših mamilarijah na str. 44 do 47, ki obsega članke D. Baumann: Ali je še kje nekaj takšnega?, A. Weiser: Dvojna cvetnost pri mamilarijah, R. Dehn: Primer dihotomnega deljenja pri

mamilariji scheldonii, H. Netsch: Razraščajoči se plodovi in H. Hundrup:
Nenormalno razraščanje pri mamilariji longimammi. Na straneh 48 do 56
sledijo problemi, vprašanja, mišljenja in odgovori, v katerih E. Seifert
polemizira "o nenavadni hitri rastnosti sejancev M. guelzowiana", T. Linzen:
dopust med kaktusi, G. Kuchenreuther: Mammillaria brandegeei, T. Linzen:
Še enkrat o raziskavi semena M. moelleriane in M. cowperae in P. Mansfeld:
Polemika o hidrokulturi.

Tudi ta letnih se zaključuje z obvestili iz društva, ki so objavljena na straneh
57 do 65 s članki kot so: Zahvala za denarne priloge, Nova delovna grupa
"Literatura", Razstava ZAG Mammillariae, Ena nedelja za društvo ZAG ter
Poročilo o IX. srečanju prijateljev mamilarij v Leipzigu.

Naročiti se na tole zanimivo in visoko kvalitetno edicijo direktno ni mogoče,
dobiva se lahko samo kot osebna pošta od prijateljev, ki so državljeni DDR-a,
seveda samo v zamenjavo za ostalo tovrstno zahodno literaturo ali semena
novejših vrst, katera so tam nedosegljiva.

Kunej Josip

Naši člani
v „akciji“
1979

